

Op an

Куч-адолатда

Аدل ила олам юзин обод қил

2021 йил
8 январь,
жума
№ 1 (826)

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

http://www.sud.uz

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн биринчи ялпи мажлиси тўғрисида АХБОРОТ

2021 йил 6 январь куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн биринчи ялпи мажлиси бўлиб ўтди. Видеоконференцалоқа тарзида ўтказилган ялпи мажлисда ҳукумат аъзолари, вазирлик ва идоралар раҳбарлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Ялпи мажлиси Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси Танзила Норбоева олиб борди.

Сенат аъзолари томонидан 5 та масала, шу жумладан, 3 та қонун муҳокама қилинди.

Ялпи мажлисда сенаторлар дастлаб Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасида белгиланган устувор вазифалар тўғрисидаги масалани кўриб чиқди.

Таъкидланганидек, Президентимиз Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида ўтган йилда амалга оширилган ишлар, эришилган натижалар ҳамда бу йилги вазифалар тўғрисида атрафлича тўхталиб ўтди.

Таъкидланганидек, Президентимиз Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасида ўтган йилда амалга оширилган ишлар, эришилган натижалар ҳамда бу йилги вазифалар тўғрисида атрафлича тўхталиб ўтди.

Шу маънода айтиш мумкинки, Мурожаатномада Президентимиз давлат ва жамиятнинг янада ривожлантириш билан боғлиқ энг асосий йўналишлар, барча даражадаги давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, хусусан, Олий Мажлис юқори палатасининг қатор устувор вазифаларини белгилаб берди.

Мурожаатномада келтирилган чоратadbирларнинг ҳуқуқий асосларини яратиб бериш, барча соҳаларда қонун устуворлигини, қабул қилинаётган ҳужжатларнинг, айниқса, бюджет (республика ва маҳаллий) бажарилишини жойларда сўзаси ижросини таъминлаш бўйича парламент томонидан самарали нозорат ўрнатиш, уларнинг тўлиқ бажарилишига эришиш асосий вазифалардан биридир.

Қайд этилганидек, мазкур вазифаларнинг жойларда ижроси Сенатнинг тегишли кўмиталари, қолаверса, ҳудудлардаги ҳар бир сенатор ва маҳаллий Кенгашларнинг диққат марказида бўлиши керак.

Шу билан бирга, камбағалликни қисқартириш борасида комплекс ёндашув ва ностандарт усулларни жорий этишга алоҳида эътибор қаратиш, Сенатнинг тегишли кўмитаси ва Сенат девонининг масъул таркибий бўлиmlалари билан биргаликда ушбу вазифани амалга ошириш бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш лозим.

Хусусан, маҳаллий Кенгашлардаги депутатлик корпуси билан бирга аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш бўйича амалга оширилаётган ишларни манзилли ўрганиб бориш мақсадида мувофиқ.

Шунингдек, кийноқларнинг олдини олиш бўйича Омбудсман ваколатларини кенгайтириш, мазкур йўналишда жамоатчилик назоратини кучайтириш юзасидан тегишли тақлифлар ишлаб чиқиш, бу борадаги ўрганишлар ва тақлифларни янада кучайтириш муҳим аҳамият касб этиши қайд этилди.

Мажлисда таъкидланганидек, жорий йилда Суд ҳокимияти мустақиллигини таъминлашга кўмаклашувчи комиссияга раислик қилиш Сенатга ўтади. Шу боис, Комиссия фаолиятини янада кучайтириш энг долзарб вазифалардан бири ҳисобланади.

Мурожаатномада маҳаллий Кенгашлар фаолиятига доир бир қатор масалаларга ҳам алоҳида тўхталиб ўтилгани, қўллаб-қувватлаш халқ вакилларига берилган таъкидланди.

Шу боис маҳаллий Кенгашлар жорий йилда бугунги кунгача маҳаллий давлат бошқаруви органлари раҳбарларининг ҳисобот ва ахборотларини эшитиб бориш, маҳаллий бюджет ижросига масъулият билан ёндашиш, ҳар бир туман ва шаҳарда камбағалликни қисқартириш бўйича ишлаб чиқилган манзилли дастурнинг ижроси бўйича ҳисоботни эшитиб, муҳокама қилиб бориш, "темир дафтар", "аёллар дафтари", "ёшлар дафтари" бўйича чора-тадбирлар дастурларининг ижросига жиддий эътибор қаратиш, ҳар бир депутат ўзи сайланган ҳудуд аҳолиси, сайловчилари билан бевосита мулоқотни йўлга қўйиши, муаммоларини ҳал этишга кўмаклашиши зарурлигига тўхталиб ўтилди.

Яна бир жиҳат. Мурожаатномада Сенат Раиси раҳбарлигида Республика Хотин-қизлар жамоатчилиги кенгашини ташкил этиш лозимлиги белгилангани, мазкур Кенгаш мамлакатимизда хотин-қизларнинг жамиятдаги ва давлат бошқарувидаги маъқеини янада оширишга қаратилган яхлит тизим яратишга масъул бўлиши, Кенгашнинг асосий вазифаси жамиятда аёллар маъқеини ошириш, уларнинг муаммоларини пухта ўрганиш, хотин-қизларни қийнаётган қўллаб-қувватлаш-иқтисодий муаммоларга амалий ечим топиш, уларни "темир дафтар" ва "аёллар дафтари"дан

чиқаришга кўмак бериши билдирилди. Сенатнинг масъул кўмитаси мазкур вазифаларнинг самарали амалга оширилиши, жумладан, Кенгашнинг низоми, вазифалари, ишлаш тартиби ва иш режалари шакллантирилишини мувофиқлаштириб бориши лозимлиги қайд этилди.

Мажлисда Мурожаатноманинг мазмун-моҳияти, аҳамияти ва долзарблигидан келиб чиқиб, давлатимиз раҳбари томонидан белгиланган устувор вазифаларни амалга ошириш бўйича Сенатнинг Харакатлар дастурини ишлаб чиқиш мақсадида мувофиқлиги таъкидланди.

Шу маънода, Сенат Раиси ўринбосари раҳбарлигида Ишчи гуруҳ тuzилиб, Харакатлар дастури лойиҳасини ишлаб чиқиши кераклиги билдирилди.

Мазкур масала юзасидан Олий Мажлис Сенатининг тегишли қарори қабул қилинди.

Сўнгра Сенат аъзолари "Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгаришлар киритиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини муҳокама қилди.

Қайд этилганидек, давлатимиз раҳбари ташаббуси билан мамлакатда қонун устуворлигини таъминлаш, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқларини рўйбга чиқариш ва жамиятда адолатни қарор топтиришда одил судлов алоҳида ўрин тутишини эътиборга олган ҳолда сўнгги тўрт йилда суд-ҳуқуқ соҳасини тубдан ислоҳ этишга қаратилган кенг қамровли ҳуқуқий-ташқилий чора-тадбирлар амалга оширилди.

Суд-ҳуқуқ соҳасида йиллар давомида ечим топмаган муаммоларни ҳал қилиш борасида Президентимизнинг ундан ортиқ фармон ва қарорлари ҳамда парламент томонидан одил судлов сифати ва самардорлигини оширишга қаратилган учта кодекс янгидан қабул қилиниб, қатор қонунларга тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритилди.

Қайд этиш жоизки, мазкур Қонун мамлакатимизда амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ ислохотларининг мантиқий давомидир. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 июлдаги "Судлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва одил судлов самардорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги фармони суд-ҳуқуқ ислохотларининг янги босқичини амалга оширишини ҳуқуқий асосини яратди.

Мазкур фармоннинг ижросини таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилган қонунга асосан суд қарорларининг қону-

нийлиги, асослиги ва адолатлигини қайта кўриб чиқиш тартибини илгор хорижий тажрибадан келиб чиққан ҳолда такомиллаштириш, фуқаролар учун одил судловга эришиш имкониятларини кенгайтириш мақсадида суд тизимида 2021 йил 1 январдан бошлаб: вилоят ва унга тенглаштирилган фуқаролик ишлари бўйича, жиноят ишлари бўйича судлар ва иқтисодий судлар негизда судьяларнинг қатъий ихтисослашувини сақлаб қолган ва суд ишларини юритиш турлари бўйича алоҳида судлов ҳайъатларини ташкил этган ҳолда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар умум-юрисдикция судларини ташкил этиш; маъмурий тартиб-таомиллар ва бошқа оммавий ҳуқуқий муносабатлардан келиб чиқадиган ишларни кўришга ихтисослаштирилган Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар марказлари ва Тошкент шаҳрида туманлараро маъмурий судларини ташкил этиш, шу муносабат билан туман (шаҳар) маъмурий судларини тугатиш. Бунда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судлари сақлаб қолиниши назарда тутилган.

Шуларга асосан суд тизимида ташқилий-тузилмавий ўзгаришлар амалга оширилаётганлигини инобатга олиб, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 107-моддасига тегишли ўзгаришлар киритилмоқда.

Мазкур қонуннинг ҳаётга татбиқ этилиши суд тизимини бошқариш масалаларининг такомиллаштирилиши, вилоят ва унга тенглаштирилган судларни ташқилий, молиявий ва моддий-техник жиҳатдан таъминлашга эришиш билан бир қаторда, энг аввало, фуқароларнинг судма-суд сарсон бўлиб юришига барҳам бериб, уларнинг муаммосининг бир жойда ҳал қилиниши имконини беради.

Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Шундан сўнг мажлисда "Ўзбекистон Республикасининг Шаҳарсозлик кодексини тасдиқлаш ҳақида"ги, ҳамда "Маданий фаолият ва маданият ташкилотлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунлари муҳокама қилиниб, сенаторлар томонидан маъқулланди.

Ялпи мажлисда Олий Мажлис Сенати Кенгашнинг қарорлари ҳам тасдиқланди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ўн биринчи ялпи мажлиси ўзи ишини якунлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Ахборот хизмати

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг ҚАРОРИ

2020 йил 19 декабрь № 36 Тошкент шаҳри

Иқтисодий ишлар бўйича суд ҳаражатларини ундириш амалиёти тўғрисида

Иқтисодий ишлар бўйича суд ҳаражатларини ундириш амалиётида мавжуд камчиликларни бартараф қилиш, судлар томонидан мазкур масалага доир қонун ҳужжатлари тўғри қўлланилишини таъминлаш мақсадида, "Судлар тўғрисида"ги Қонуннинг 17-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Судлар шуни назарда тутиши лозимки, иқтисодий ишлар бўйича суд ҳаражатлари давлат божи ва ишни кўриш билан боғлиқ чиқимлардан иборат.
2. Ўзбекистон Республикасининг "Давлат божи тўғрисида"ги Қонуни (бундан буён матнда "Давлат божи тўғрисида"ги Қонун деб юритилади) 3-моддасининг биринчи қисмига мувофиқ, давлат божи деганда, юридик аҳамиятга молик ҳаракатларни амалга оширганлик ва (ёки) бундай ҳаракатлар учун ваколатли муассасалар ва (ёки) мансабдор шахслар томонидан ҳужжатлар берганлик учун ундириладиган мажбурий тўлов тушунилади.

(Давоми 3-бетда) ►

Қонун моҳияти Ер кодексига киритилган ўзгартиришлар

мулкдорлар ҳуқуқлари дахлсизлигини таъминлашга қаратилган

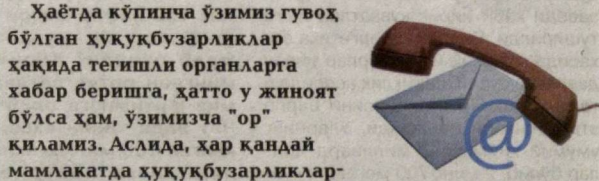
Кейинги йилларда мамлакатимизда хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқлари дахлсизлигини таъминлашга қаратилган бир қатор норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди. Лекин баъзи жойларда ушбу норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг амалда ижроси таъминланмаган.

Бунинг исботини маъмурий судлар томонидан маҳаллий ҳокимликларнинг қарорларини ҳақиқий эмас, деб топишга доир 2020 йилнинг 9 ойи давомида кўрилган жами 2 минг 422 та иш мисолида ҳам кўриш мумкин.

Энг муҳими, судлар томонидан бу аризаларнинг 1 минг 110 таси ёки 45,8 фоизи қаноатлантирилган.

Маълумки, Олий Мажлис Сенатининг тўққизинчи ялпи мажлисида сенаторлар томонидан 17 та масала, шу жумладан, 6 та қонун муҳокама қилинди.

(Давоми 3-бетда) ►

Мезон Ҳуқуқбузарликлар ҳақида хабар беринг!

сиз бу саъй-ҳаракатингиз билан фуқаролик бурчингизни бажариб, қонуностуворлигини таъминлашга ҳисса қўшасиз

Ҳуқуқбузарлик ҳақида аҳоли томонидан хабар берилишининг энг яхши томонларидан бири шундаки, бундай ҳолатда тегишли орган ҳуқуқбузарлик содир этган фуқарони, у ким бўлиши қатъий назар, жазага тортишга мажбур бўлади. Яъни бунда таниш-билишчилик қилиб жазодан қутулиб кетиш эҳтимоли жуда ҳам паст бўлади.

Бунинг тасдиғини йўл ҳаракати хавфсизлиги қондаларини бузган шахслар мисолида кўриб турибмиз. Шу сабаб-ли сўнгги йилларда, хорижий давлатлар тажрибасидан келиб чиққан ҳолда, мамлакатимизда ҳам айрим соҳаларда ҳуқуқбузарликлар ҳақида хабар берган фуқароларни рағбатлантириш механизми жорий этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Маиший ва қурилиш чинқиндилари билан боғлиқ ишларни бошқариш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорига мувофиқ, 2021 йил 1 январдан бошлаб аҳоли томонидан Давлат экология кўмитасининг интернет тармоғидаги махсус ахборот тизими-га экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиатдан фойдаланиш соҳасидаги ҳуқуқбузарлик ҳолатлари тўғрисидаги фотосуратлар ва видео ёзувларни юборган шахслар ҳуқуқбузардан ундирилган жариманинг ўн беш фоизи миқдоридаги пул мукофоти билан рағбатлантирилади.

(Давоми 4-бетда) ►

Муносабат

Мурожаатнома — инсонпарварлик ва адолат тамойилларига асосланган ҳужжат

2020 йил 29 декабрь янги Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида ниятда муҳим аҳамиятга эга бўлган кун сифатида ўзига хос из қолади. Шу кунни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Олий Мажлисга навбатдаги тўртинчи Мурожаатномасини тақдим этди. Халқимиз томонидан юксак хайрихоҳлик билан қутиб олинган ушбу Мурожаатномада давлат ва жамият тараққиётида стратегик аҳамиятга эга бўлган вазифалар белгилаб берилди.

Унда тараққиётимизнинг янги босқичида устувор мақсад сифатида белгиланган ҳар томонлама ривожланган, эркин ва фаровон, замонвий демократик давлат ва очиқ фуқаролик жамиятини барпо этишга қаратилган сиёсий, ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий нуқтан-назардан жуда кўплаб ғоялар илгари сурилди.

Давлатимиз раҳбари деярли барча маъруза ва чиқишларида, халқимиз билан ўтказиладиган очиқ мулоқотларида алоҳида тўхталиб ўтадиган

Давра суҳбати

масала, яъни қонун устуворлигини таъминлаш орқали инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш лозимлигига яна бир марта эътибор қаратиб, қуйидаги фикрларни билдирди: "Инсон ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатли ҳимоя қилиш, қонун устуворлигини таъминлашга қаратилган ислохотлар янги йилда ҳам изчил давом эттирилади".

Шубҳасиз, инсон манфаатларини ҳимоя қилишда суд органлари фаолияти ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Шундан келиб чиққан ҳолда айтиш керакки, Мурожаатнома судьялар ва суд тизими ходимларига ҳам масъулиятли вазифаларни юклайди.

Қуйида эътиборингизга тақдим этилаётган давра суҳбатида судьяларнинг бу йилги Мурожаатномада илгар сурилган ғоялар ва унда белгиланган вазифалар борасидаги фикр-мулоҳазалари билан танишасиз.

Масала, яъни қонун устуворлигини таъминлаш орқали инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш лозимлигига яна бир марта эътибор қаратиб, қуйидаги фикрларни билдирди: "Инсон ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатли ҳимоя қилиш, қонун устуворлигини таъминлашга қаратилган ислохотлар янги йилда ҳам изчил давом эттирилади".

Шубҳасиз, инсон манфаатларини ҳимоя қилишда суд органлари фаолияти ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Шундан келиб чиққан ҳолда айтиш керакки, Мурожаатнома судьялар ва суд тизими ходимларига ҳам масъулиятли вазифаларни юклайди.

Қуйида эътиборингизга тақдим этилаётган давра суҳбатида судьяларнинг бу йилги Мурожаатномада илгар сурилган ғоялар ва унда белгиланган вазифалар борасидаги фикр-мулоҳазалари билан танишасиз.

Холмўмин ЁДГОРОВ, Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши раиси:

— Янги жамият бошқарувида ўзига хос аънаёнага айланган давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга ва у орқали

Ўзбекистон халқига йўллайдиган Мурожаатномаси 2020 йил 29 декабрда тўртинчи марта янгради.

Мантиқий изчилликка асосланган ва бир-бирини тўлдириб бораётган барча Мурожаатномаларнинг туб негизда инсон, унинг манфаатларини таъминлаш, фаровонлигини ошириб бориш сингари ИН-СОҢПАРВАР ғоялар мўжассам.

